

va possibilitar el Fòrum celebrat per l'ACPA—, entre els actors socials i els antropòlegs i les antropòlogues, tant del món acadèmic com d'altres àmbits professionals.

La mirada antropològica sobre un nou contracte social

—— *Ismael Peña-López*

Mort l'estatisme soviètic i agonitzant el capitalisme, la societat —almenys a l'anomenat *Occident*— està sumida en un profund canvi sociològic a la cerca d'un nou model de convivència, un nou contracte social que marqui les relacions humanes —socials, polítiques i econòmiques— els propers segles.

Un dels elements clau del nou contracte social —i de qualsevol contracte social— és el paper que ha de tenir l'interès general i les institucions que l'impulsen. Anomenem-lo *Estat* i, en la seva part operativa, *Administració*. Però no només és clau el paper que ha de tenir en el nou contracte social, sinó com s'han de personar aquest estat i aquesta administració en la conformació del mateix contracte.

A diferència de models d'estat anteriors, on al centre hi havia el propi estat —o la burocràcia—, o l'economia i la gestió empresarial, una de les opcions que entra amb força ara és posar al centre la persona, és a dir el ciutadà, amb les seves percepcions, les seves actituds i comportaments, les seves relacions socials, les seves pròpies institucions —formals o informals—, els seus actius —tangibles i intangibles—, o la seva identitat. Resumidament, tot allò que el conforma com a ciutadà.

Si l'Administració, si l'Estat ha de personar-se en nous debats —constituents però també operatius— sembla conseqüent que incorpori, a les seves files, aquesta nova mirada sobre el ciutadà, una nova mirada que només pot venir d'una major diversitat de mirades pel que fa als professionals que conformen les institucions, així com, també, d'una major diversitat de mirades entre aquells que concorren a definir la política pública.

Les ciències socials –i molt particularment l'antropologia– són instruments dissenyats per la generació col·lectiva de coneixement, coneixement crític i autoresponsable que enriqueix el patrimoni d'una comunitat. Un patrimoni heterogeni, divers, que sovint conté contradiccions en el seu si. De nou, l'antropologia posa en valor les contradiccions, el diàleg, el debat, la negociació entre persones, idees, identitats i cultures per donar sentit al tot més enllà de les individualitats. Cartografia la societat perquè navegar-hi sigui, no més fàcil, sinó dins unes rutes més ben delimitades dins allò possible socialment.

Els estats i administracions que passen de burocràcia a comunitat, de jerarquia a xarxa, de sistema a ecosistema requereixen institucions obertes, interrelacionades amb l'exterior, que empoderin els ciutadans tot empoderant els seus professionals, des del coneixement, des de la confiança, des de la col·laboració, des de la convivència. En aquest sentit, la mirada antropològica pot ajudar-nos a obrir els ulls cap a aquest nou paradigma, cap a aquest nou contracte social.